

“ Łupaszka ” –bohater nieznany (1910-1951)

12 marca minęła setna rocznica urodzin Zygmunta Szendzielarza ps. "Łupaszka" jednego z najbardziej znaczących żołnierzy AK, którzy nie złożyli broni po zakończeniu wojny. Ponieważ znał prawdę o komunistycznych zbrodniach i nie miał złudzeń co do zamiarów Sowietów wobec Polski stał się rzecznikiem bezkompromisowej walki o suwerenność ojczyzny, o honor i godność.

Zygmunt Szendzielarz był żołnierzem polowym, absolwentem Szkoły Podchorążych Piechoty i Szkoły Podchorążych Kawalerii. W młodości często uczestniczył w zawodach konnych, odnosząc sukcesy. Za udział w kampanii wrześniowej został odznaczony Krzyżem Virtuti Militari V Klasy. Po nieudanej próbie przedostania się poprzez Węgry do Francji do odtwarzanego tam Wojska Polskiego wrócił do Wilna, gdzie zaangażował się w działalność konspiracyjną. W 1943 roku został oddelegowany na dowódcę pierwszego oddziału partyzanckiego AK na Wileńszczyźnie. Jego 5 Wileńska Brygada AK zwana też Brygadą Śmierci, prowadziła walki przeciwko Niemcom, ich litewskim sojusznikom oraz partyzantce radzieckiej. Stosując z powodzeniem nowoczesną taktykę działania samodzielnymi szwadronami. Pod koniec VII 1944 r. w sytuacji otoczenia Brygady przez Sowietów w Puszczy Grodzieńskiej, "Łupaszka" podjął decyzję o jej rozwiązaniu, a sam z ochotnikami przyłączył się do Okręgu Białostockiego AK. W tym też czasie awansowano go do stopnia majora.

Po wojnie na czele odtworzonej 5 Brygady prowadził akcje dywersyjno-propagandowe na terenie Podlasia, Pomorza Gdańskiego i Pomorza Szczecińskiego przeciwko NKWD i UB. W latach 1945-1948 oddziały "Łupaszki" rozbiły 60 posterunków MO, kilka placówek UB, kilkanaście miejsc stacjonowania Armii Czerwonej. Wydano na niego 18 wyroków śmierci co dowodzi, że dla nowej władzy stanowił poważne zagrożenie. Towarzyszem broni majora Szendzielarza był L. Beynar znany po wojnie jako Paweł Jasienica – autor cenionych esejów historycznych.

W 1947 roku pod wpływem kolegów z partyzantki, "Łupaszka" wraca do cywila nie przerywając jednak kontaktów z Okręgiem Wileńskim AK. Po rozbiciu Okręgu zostaje zatrzymany i osadzony w więzieniu mokotowskim. Podczas 2,5 lat aresztu, pomimo tortur nie załamał się, a podczas procesu zachował honorowo wobec podwładnych, biorąc winę na siebie. Skazano go na śmierć, a wyrok wykonano 8 II 1951 r. Do dziś nie jest znane miejsce pochówku majora podobnie jak blisko 150 jego podkomendnych. Propaganda PRL-u zbudowała czarną legendę wokół bohatera, który działał na rzecz niepodległości Polski. W 1988 Zygmunt Szendzielarz został odznaczony przez Prezydenta RP na uchodźstwie Krzyżem Złotym Orderu Virtuti Militari. W 2007r. Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski.

Jego żołnierze śpiewali,, Wiernie iść będziemy twoim śladem,
bo ty jesteś z nami, z tobą Bóg
Śmiało trwać będziemy pod kul gradem,
aż wolności zagrzmi złoty róg."

Bibliografia:

P.Kozłowski: Jeden z wyklętych. Zygmunt Szendzielarz "Łupaszka". W-wa 2004
podziemie zbrojne.blox.pl